

никами. Праця сучасних українських філософів, а також кафедр філософії у рамках програм ЮНЕСКО позитивно впливає на імідж України. Щодо вищої школи, у провідних вищих навчальних закладах України створено та діють 14 кафедр програми ЮНЕСКО. Стосовно культури Україна тісно співпрацює із Центром всесвітньої спадщини ЮНЕСКО, до Списку всесвітньої спадщини ЮНЕСКО входять сім українських культурних та природних пам'яток, а у переліку об'єктів-кандидатів знаходяться ще 14 визначних місць України. Зараз метою України є вступ до Європейського Союзу та збереження власної територіальної цілісності. Залучення до європейської спільноти відкрило б для України великі можливості щодо прискорення економічного розвитку і підвищення добробуту нашої країни. На думку деяких політологів, політичне рішення про прийняття України в ЄС взагалі не буде прийнято або буде прийнято дуже нескоро, а сама Україна не відповідає практично жодному з запропонованих критеріїв і за ті роки, що йде процес інтеграції, ситуація в даному напрямку майже не змінилася і навіть погіршилася, але на думку президента України Петра Порошенка, Україна вже до 2025 року може стати повноправним членом ЄС.

Срібна К.
НТУ «ХПІ

САМОВДОСКОНАЛЕННЯ ЛЮДИНИ В ІСТОРІЇ ФІЛОСОФСЬКОЇ ДУМКИ

В умовах сучасного суспільства діяльність людини стає дедалі складнішою та вимагає вищого інтелектуального та фізичного потенціалу. На мою думку, кожен замислювався над тим, як вдосконалити свої можливості. Девіз Сократа: «Пізнай самого себе» можна вважати вектором людського розвитку. Самовдосконалення Сократа створюється з визнання проблемності пізнання та самопізнання, ставлення до світу, проблемності життя людини.

Якщо проаналізувати вчення філософа, то можна зрозуміти, що домінуючими є пошук істини, основ моральності. Життєво ствер-

джувальною тезою звучить оптимістична думка філософа про віру в людські сили та потребу в самовдосконаленні: «У кожній людині є сонце. Тільки дайте йому світити». Я вважаю, що людина має прагнути до розвитку. Тому що у сучасному світі необхідно бути універсальною людиною. Пізнання самого себе допомагає людині дізнатися, яке її призначення у цьому житті. Метою самовдосконалення особистості, за Сократом, є моральне піднесення її розуму. Піднесення розуму до такого ступеня, коли в ньому гармонійно поєднується знання та моральність, створює найвищу добродієність – мудрість. Ідеї самовдосконалення можна помітити в Геракліта, який говорив: «Сам себе дослідив та сам від себе навчився...». Саме йому належить афоризм: «Кожній людині притаманно пізнавати себе та мислити».

Зацікавлений проблемами самовдосконалення був Демокрит. Його хвилювали питання споконвічних цінностей: чи існують ідеали, які можна назвати самими високими моральними основами життя, до яких треба прагнути та досягати. Щастя, за Демокритом, – у постійній роботі над людською сутністю в досягненні душевної гармонії, безсмертності душі та духу. Усі ці якості можна досягти за умови важкої, невпинної роботи над собою. Можна також згадати Аристотеля, який вважав добродієність тією основою для сходження людини на вищі щаблі досконалості. Він говорив, що «Природа дала людині в руки знаряддя – інтелектуальну та моральну силу, але вона може скористатися знаряддям у протилежному напрямі; тому людина без моральних настанов є нечесною та дикою істотою». Моральна діяльність спрямована на саму людину, на розвиток закладених у ній здібностей. У галузі діяльності, що пов'язана зі свободою волі, людина обирає себе, створює себе в якості моральної та розумної істоти. Тобто особистості, що підкорює свою поведінку та спосіб життя, з уявленнями та поняттями про добро і зло. Якщо розглянути період Середньовіччя, то можна зробити висновок, що універсальне ціле переважало над індивідуальним, затушовуючи особистісне начало. Тому процес розвитку людини ігнорувався. Надзвичайно яскраво, широко питання самовдосконалення та самоактуалізації були представлені в гуманістичних концепціях філософії Відродження – цього апогею саморозвитку

індивідуальності, зумовленого звільненням персоналістської ідеї від релігійного й природно-космічного змісту. Саме в епоху Ренесансу порушується питання самовиховання людини. Досконалість розглядається в синтезі трьох вимірів: соціально-громадському, чуттєво-духовному та індивідуальному. При цьому природний початок у людині не заперечується. Так, Л. Альберті вважав, що треба прагнути природної гармонії, яка є досконалішою й відповідає своєму внутрішньому само створенню. Його діяльність – яскравий приклад універсальних намагань гуманістів, що звертаються до цілісної людини, намагаючись досягнути її в усій складності та багатогранності. Для нього найвищий орієнтир – краса, створена самою природою, від якої можна отримувати справжню насолоду. Принцип досконалості – найбільш ґрунтовний та найвагомий у ціннісних орієнтаціях ренесансної людини. Прагнення до самореалізації, самоактуалізації – основні фундаментальні положення гуманістичної філософії Відродження, що зробила спробу відтворити людину в її намаганні до краси, сили. Саме сформульовані в цей період принципи досконалості, виділення проблеми саморозвитку індивідуальності у філософії визначило долю та подальший прогрес усього людства й заклало основи для принципово нового типу світоставлення. В Новий час формуються принципово нові моделі самовдосконалення. Визначальним чинником стала індустріальна цивілізація, що потребувала ділової, ініціативної, раціональної людини. У сучасному інформаційному суспільстві людина має бути розвинутою в різних галузях. Зі швидким розвитком комп'ютерів, Інтернету людина має більше можливостей для самовдосконалення. Кожен має доступ до багатьох джерел літератури, які не можна було дістати раніше. Та щоб не загубитися в великій кількості людей, необхідно в собі розвивати нові якості.

Таким чином можна зробити такі висновки, що самовдосконалення людини є актуальним у будь-який час. Адже, щоб пізнати світ, необхідно спочатку розібратися в собі. Людина має прагнути до розвитку своєї особистості. Тільки за таких умов можна досягнути успіхів у житті.

Старикова Т.
НТУ «ХПИ»